школі для активного використання та впровадження з метою розвитку сторін підготовленості та фізичних якостей юних волейболістів.

Перспективи подальших досліджень з даного напрямку досліджень вбачаємо у розробці методичних та практичних рекомендацій з розвитку координаційних здібностей, що створюють умови для оптимізації планування навчально-тренувальних занять.

Література

1.Бойчук Р.І. Розвиток координаційних здібностей юних волейболісток на етапі початкової підготовки : автореф. дис. … канд. наук з фіз. виховання і спорту : спец. 24.00.01 ,,Олімпійський та професійний спорт" / Роман Іванович Бойчук; Прикарпатськийнаціональнийуніверсиетім. В.Стефаника – К. – 2012. – 21 с.

2.Волейбол: навчальна програма для дитячо-юнацьких спорт. шкіл, спеціаліз. дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спорт. майстерності та спеціалізованих навчальних закладів спорт. профілю / підгот. В.В. Туровський, М.О. Носко, О.В. Осадчий, С.В. Гаркуша, Л.В. Жула. – К. 2009. – 140 с.

3.Волейбол: навчально-методичнийпосібник / Т.А. Тучинська, Є. \В. Руденко. – Черкаси: ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2014. – 76 с.

4.Ковальчук А.А. Формуванняелементівтехнікигри у волейбол з використаннямспеціальнихтренажернихпристроїв у фізичномувихованні студенток: автореф. дис. … канд.. наук з фіз. виховання і спорту : спец. 24.00.02 ,,Фізичнакультура, фізичневихованнярізнихгрупнаселення" / АндрійАндрійович Ковальчук; Віницькийдержавнийпедагогічнийуніверситетімені М. Коцюбинського – Дніпро. – 2017. – 21 с.

5.Муаяд К.М. Маклоуф. Формування елементів технікигри у волейболістів з урахуванням рівнярозвитку фізичних якостей на етапі початкової підготовки: автореф. дис. … канд.. наук з фіз. виховання і спорту : спец. 24.00.01 ,,Олімпійський та професійний спорт" / Муаяд К.М. Маклоуф; Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту. – Дніпропетровськ, 2014. – 20 с.

6.Устінова Т.Б. Методика розвитку координаційних здібностей юних волейболістів на етапів початкової підготовки /Т.Б. Устінова, О.О. Прекурат// Педагогіка, психологія, та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – Харків: ХДАМД (ХХПІ), 2009. – № 8. – С. 153-156.

7.Bojchuk R.I. Rozvitok koordinacijnih zdibnostejj unih volejbolistok naetapi pochatkovoї pidgotovki : avtoref. dis. … kand. nauk z fiz. vihovannja i sportu : spec. 24.00.01

8.,,Olimpijs'kijt aprofesijnijsport" / Roman Ivanovich Bojchuk; Prikarpats'kij nacional'nij universietim. V.Stefanika – K. – 2012. – 21 s.Volejbol: navchal'na programa dlj aditjacho-junac'kihsport. shkil, specializ. ditjacho-junac' kihshkilol impijs'kogorezervu, shkilvishhoїsport. majsternostitaspecializovanihnavchal'nihzakladivsport. profilju / pidgot. V.V. Turovs'kij, M.O. Nosko, O.V. Osadchij, S.V. Garkusha, L.V. Zhula. – K. 2009. – 140 s.

9.Volejbol: navchal'no-metodichnijposibnik / T.A. Tuchins'ka, Є. \V. Rudenko. – Cherkasi: ChNUimeniBogdanaHmel'nic'kogo, 2014. – 76 s.

10. Koval'chuk A.A. Formuvannja elementiv tehnikigri u volejbol z vikoristannjam special'nih trenazhernih pristroїv u fizichnomu vihovanni studentok: avtoref. dis. … kand.. nauk z fiz. vihovannja i sportu : spec. 24.00.02 ,,Fizichnakul'tura, fizichne vihovannja riznih grup naselennja" / Andrij Andrijovich Koval'chuk; Vinic'kij derzhavnij pedagogichnij universitet imeni M. Kocjubins'kogo – Dnipro. – 2017. – 21 s.

11. Muajad K.M. Maklouf. Formuvannja elementivt ehnikigri u volejbolistiv z urahuvannjam rivnjarozvitku fizichnihja kostejnaeta pipochatkovoї pidgotovki: avtoref. dis. … kand.. nauk z fiz. vihovannja i sportu : spec. 24.00.01 ,,Olimpijs'kijtaprofesijnijsport" / Muajad K.M. Maklouf; Dnipropetrovs'kij derzhavnij institut fizichnoїkul'turi i sportu. – Dnipropetrovs'k, 2014. – 20 s.

12. Ustinova T.B. Metodika rozvitku koordinacijnih zdibnostejjunih volejbolistiv na etapi vpochatkovoї pidgotovki /T.B. Ustinova, O.O. Prekurat// Pedagogika, psihologija, tamediko-biologichni problem i fizichnogovihovannja i sportu. – Harkiv: HDAMD (HHPI), 2009. – № 8. – S. 153-156.

Сапрун С. Т.,Кузь Ю. С.
Тернопільський національний педагогічний університетімені Володимира Гнатюка

ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ ДЛЯ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКИХ ФУТБОЛЬНИХ ШКІЛ

В статті розглядається загальна проблематика формування навчальних програм для дитячо-юнацьких футбольних шкіл та клубів. Проаналізовано сучасну систему підготовки спортсменів, що характеризується складним, багаторівневим і тривалим навчально-тренувальним процесом, який ґрунтується на фундаментальних дослідженнях та інноваційних даних з теорії і методики підготовки спортсменів, відбору та орієнтації спортсменів на різних етапах багаторічного удосконалення, основ управління підготовкою кваліфікованих спортсменів, організації та управління в сфері фізичної культури і спорту, теорії і методики підготовки юних спортсменів. Здійснено аналіз літературних, нормативних, документальних джерел та інтернет ресурсів щодо програмного забезпечення у діяльності дитячо-юнацьких футбольних шкіл в сучасних умовах. Визначено проблеми, що найбільш суттєво відображаються на успішній реалізації запропонованих програм. Окреслено оптимальні та ключові організаційно-методичні аспекти для удосконалення діяльності дитячо-юнацьких футбольних шкіл в Україні. Сформовано загальну структуру навчальної програми для ДЮФШ.

Ключові слова: *навчально-тренувальний процес, навчальна програма, дитячо-юнацька футбольна школа, підготовка спортсменів.*

Сапрун Станислав Теодозиевич, Кузь Юрий Степанович. Формирование учебных программ для детско-юношеских футбольных школ. *В статье рассматривается общая проблематика формирования учебных программ для детско-юношеских футбольных школ и клубов. Проанализированы современную систему подготовки спортсменов, характеризуется сложным, многоуровневым и длительным учебно-тренировочным процессом, который основывается на фундаментальных исследованиях и инновационных данных по теории и методики подготовки спортсменов, отбора и ориентации спортсменов на различных этапах многолетнего совершенствования, основ управления подготовкой квалифицированных спортсменов, организации и управления в сфере физической культуры и спорта, теории и методики подготовки юных спортсменов. Осуществлен анализ литературных, нормативных, документальных источников и интернет ресурсов по программному обеспечению в деятельности детско-юношеских футбольных школ в современных условиях. Определены проблемы, наиболее существенно отражаются на успешной реализации предложенных программ. Определены оптимальные и ключевые организационно-методические аспекты для усовершенствования деятельности детско-юношеских футбольных школ в Украине. Сформирован общую структуру учебной программы для ДЮФШ.*

Ключевые слова: *учебно-тренировочный процесс, учебная программа, детско-юношеская футбольная школа, подготовка спортсменов.*

Saprun Stanislav, Kuz Yurii. Formation of educational programs for children and youth football schools. *The article considers the general problems of the formation of educational programs for children and youth football schools and clubs. The modern system of training athletes has been analyzed. It is characterized by a complex, multilevel and long-term training process based on fundamental research and innovative data on the theory and methodology of training athletes, selecting and targeting athletes at various stages of long-term improvement, the basics of managing the training of qualified athletes, management in the field of physical culture and sports, the theory and methodology of training young athletes. The analysis of literary, normative, documentary sources and Internet resources on software in the activities of children's and youth football schools in modern conditions is carried out. The problems are identified, the most significant are the successful implementation of the proposed programs. The optimal and key organizational and methodological aspects for improving the activities of children's and youth football schools in Ukraine are determined. The general structure of the curriculum for JUFS has been formed.*

Key words: *educational process, curriculum, children's and youth football school, training of athletes.*

Постановка проблеми. Сучасний спорт в Україні загалом, футбол зокрема, розвивається під впливом: соціально-економічної та політичної ситуації в державі (С. Бубка, 2011; Ю. Мічуда, 2007; М. Пітин, 2015); законодавчих нововведень, світових тенденцій (комерціалізація, професіоналізація футболу, розширення міжнародного календаря змагань, глобалізація, економічні кризові явища тощо) (С. Гуськов, 2000; В. Платонов, 2004) та реорганізації механізму функціонування спортивної галузі (П. Небіоло, 2011) [1-4].Найважливішим резервом розвитку футболу є удосконалення системи забезпечення підготовкою спортивних резервів дитячо-юнацьких футбольних шкіл [1].

Сучасна система підготовки спортсменів характеризується складним, багаторівневим і тривалим навчально-тренувальним процесом, який ґрунтується на фундаментальних дослідженнях та інноваційних даних з теорії і методики підготовки спортсменів (М. Озолін, 1949-2006; Л. Матвєєв, 1965-2001; Д. Харре, 1971; В. Платонов, 1976-2015), відбору та орієнтації спортсменів на різних етапах багаторічного удосконалення (J. Billie, 1980; P. Rowe, 1995; F. Erculj, 2001; В. Платонов, 2004-2007; І. Матвієнко, 2010), основ управління підготовкою кваліфікованих спортсменів (Л. Матвєєв, 1999; В. Дрюков, 2002; Г. Лісенчук, 2014; В. Платонов, 2004-2015), організації та управління в сфері фізичної культури і спорту (Ю. Шкребтій, 2005; Ю. Мічуда, 2008; М. Дутчак, 2009), теорії і методики підготовки юних спортсменів (Г. Максименко, 2009; О. Худолій, 2011) [2-5].

Аналіз функціонування та вдосконалення дитячо-юнацьких спортивних шкіл (ДЮСШ) в Україні доводить, що сьогодні система управління спортивними школами, діючі механізми і структура були сформовані ще у Радянському Союзі, а в подальшому вживалося лише часткове удосконалення, а не кардинальне реформування (О. Дрюков, 2016) [2, 6]. Цільові програми та навчальні програми не відображають великий масив знань і сучасний практичний досвід, який накопичено в умовах сьогодення (В. Олешко, 2014) [6, 7].

Реалізаціяконцепціїпідготовкифутболістіввисокогорівня, а такожчисленнихрекомендацій з їїокремихаспектів, вимагаєприведення у відповідність з нею існуючогопрограмно-методичного, програмно-нормативного та правового забезпечення, що дозволив бireалізуватиефективниймеханізмїїоптимізації, починаючивід початкового навчання та закінчуючизавершальнимиетапамипідготовкифутболістів [1, 8, 9].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвиток дитячо-юнацького спорту у різних країнах світу базується на міжнародному та національному законодавстві про спорт (Міжнародна хартія фізичного виховання і спорту, 1978 р., Спортивна хартія Європи, 1992 р.). Ці документи встановлюють основні принципи регулювання дитячо-юнацького спорту, які повинні підтримувати усі країни, що ратифікували ці угоди. сьогодні ефективність процесу становлення та розвитку виду спорту у ДЮСШ визначається комплексом наступних взаємопов'язаних факторів: державна підтримка, традиції, кадрове забезпечення, розвиток інфраструктури, соціально-економічна доступність та інші чинники (О. Дрюков, 2016) [2, 6, 10-12].

Питаннями програмно-методичного забезпечення діяльності ДЮСШ у науково-методичній літературі приділяється недостатньо уваги, а дані про забезпечення видів спорту сучасними навчальними програмами, які культивують ДЮСШ на теренах України практично відсутні[1, 7].

Рекомендована для використання навчальна програма підготовки футболістів передбачає наявність мети, завдань, засобів, методів і принципів підготовки, вікові особливості спортивної підготовки, структури річної підготовки, засобів відновлення та стимуляції працездатності, організаційно-методичні вказівки щодо проведення теоретичних, навчально-

тренувальних занять юних футболістів згідно етапів багаторічного удосконалення.

Програма є основним нормативним документом, що визначає спрямованість та зміст навчально-тренувального процесу у відділеннях ДЮФК [1, 2, 7, 9]

Мета дослідження полягала у визначенні ключових організаційно-методичних аспектів формування навчальних програм для дитячо-юнацьких футбольних шкіл.

Завдання дослідження:

1. Здійснити аналіз літературних, нормативних, документальних джерел та інтернет ресурсів щодо програмного забезпечення у діяльності ДЮФШ в сучасних умовах;
2. Визначити оптимальні та ключові організаційно-методичні аспекти для удосконалення діяльності ДЮФШ в Україні.

Методи та організація дослідження. Для вирішення поставлених завдань були використані такі методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення літературних джерел, нормативно-правових та науково-методичних праць.

Аналіз отриманих результатів.За даними дослідження ДЮСШ в державній системі використовують програму з футболу ще з 2003 року, проте навіть деякі спортивні школи використовують ще старіші зразки програм для ДЮСШ, а подекуди навіть ще старі радянські програми підготовки футболістів у спортивних школах.

Доволі часто сьогодні спостерігається тенденція утворення та активної діяльності приватних або комерційних футбольних шкіл (академій), зокрема, такі функціонують у м. Тернопіль («Чемпіон»), м. Івано-Франківськ («Ураган»), м. Чернівці («Спарта»), м. Вінниця («Junior»), м. Рівне («Стандарт»). Поряд з державними структурами (ДЮСШ, СДЮШОР тощо) утворення окремих футбольних шкіл пропагуючи саме футбол та залучаючи все більшу кількість дітей створюють конкурентні умови, які сприяють розвитку та удосконаленню дитячо-юнацьких навчальних закладів (клубів, шкіл, академій).

Враховуючи досвід впровадження та використання попередніх навчальних програм з футболу для ДЮСШ, СДЮШОР та футбольних академій було визначено організаційно-методичні основи для успішної діяльності ДЮФШ в Україні в сучасних умовах. Зокрема, визначено проблеми, що найбільш суттєво відображаються на успішній реалізації запропонованих програм:

- фінансування футболу (зарплати тренерів, оренди та наявність майданчиків, інвентар, виїзди на змагання, навчально-тренувальні збори);
- контингент дітей (незадовільний стан здоров'я, низький рівень фізичної підготовленості та розвитку);
- низький рівень кваліфікації тренерів-викладачів;
- відсутність взаємозв'язку теоретичних напрацювань з практичною реалізацією у навчально-тренувальному процесі юних футболістів (спортивна наука, інститути, лабораторії);
- відсутність сучасних спеціалізованих і комплексних тренувальних центрів для підготовки футболістів;

Враховуючи особливості розвитку вітчизняного футболу визначено організаційні засади для розробки та впровадження нових навчальних програм для ДЮФШ:

- реалізація поставлених завдань футбольною школою можливо лише за суворого дотримання умов навчального плану підготовки;
- проведення систематичних теоретичних, практичних та семінарських занять із тренерськими кадрами, участь в різних заходах (конференції, семінари);
- контроль за рівнем фізичного розвитку, фізичної підготовленості, розвитком фізичних якостей, сторін підготовленості та здоров'я підопічних повинен проводитися щорічно;
- тренери-викладачі школи можуть вносити корективи та планувати підготовку футболістів попередньо узгодивши з керівництвом;
- проведення тренувальних занять повинні завжди приносити дітям лише позитивні емоцій;
- залучення дітей до участі у змаганнях, іграх, спортивних святах як в рідному місті так і за його межами;
- поєднання навчально-тренувальної роботи з дітьми з успішним навчанням у школі та подорожами.

Визначено загальну структуру навчальної програми для ДЮФШ, де повинні міститися наступні розділи:

1. Пояснювальна записка
2. Загальні вимоги до організації навчально-тренувальної роботи
3. Навчальний матеріал (теоретична, загальна фізична, спеціальна фізична підготовка, вивчення техніки та тактики)
4. Особливості проведення навчально-тренувальних занять в різних вікових групах
5. Контрольні нормативи та тестування сторін підготовленості футболістів.

Висновок. Вивчення програмно-методичного забезпечення дозволяє визначити необхідність розробки навчальних програм для ДЮФК досить диференційовано враховуючи особливості регіону, традиції, кліматичні, географічні та соціальні умови тощо.

Перспективи подальших досліджень з даного напрямку потребують подальшого осмислення й удосконалення наявних навчальних програм для ДЮСШ та ДЮФК і розробки інноваційних та експериментальних.

Література

1. Ганчева В. І. Аналіз діючого програмно-методичного забезпечення ДЮСШ у системі освіти / В.І. Ганчева // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2013. - № 7 (33). – С. 61-69.

2. Дрюков О. Законодавча та нормативно-правова база розвитку і функціонування спортивних шкіл в Україні / Олександр Дрюков // Молода спортивна наука України. – Львів, 2015. – Вип. 19. – Т. 4. – С. 21-25.

3. Мічуда Ю. П. Функціонування та розвитоксферифізичноїкультури і спорту в умовах ринку: автореф. дис. … д ра наук з фіз. виховання і спорту: [спец.] 24.00.02 «Фізична культура, фізичневихованнярізнихгрупнаселення» / Ю. П. Мічуда. – К., 2008. – 40 с.

4. Платонов В. Н. Подготовка национальных команд к Олимпийским играм: история и современность / В. Н. Платонов, Ю. А. Павленко, В. В. Томашевский. – К.: Изд. дом Д. Бураго, 2012. – 252 с.

5. Матвеев Л. П. Основы общей теории спорта и системы подготовки спортсменов / Л. П. Матвеев. – К.: Олимп. лит., 1999. – 312 с.

6. Сапрун С.Т. Удосконалення системи дитячо-юнацьких спортивних шкіл в Україні / С.Т. Сапрун // Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. Серія №15. ,,Науково-педагогічні проблеми фізичної культури/фізична культура і спорт"/ Зб. наукових праць / За заг. ред. О.В. Тимошенка.- К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2016. - Випуск 7 (77) 16. - С. 44-48.

7. Наказ Міністерствамолоді та спорту Українивід 17.01.2015 № 67 «Про організаціюнавчально-тренувальноїроботидитячо-юнацькихспортивнихшкіл»: [Електронний ресурс]. – Режим доступа: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0119-15.

8. Малинин А. Б. Менеджмент деятельности спортивных школ / А. Б. Малинин, В. А. Малинин. – М.: Физическая культура, 2008. – 240 с.

9. Ніколаєнко В. В. Система багаторічноїпідготовкифутболістів до досягненнявищоїспортивноїмайстерності: автореф. дис. … д-ра наук з фіз. виховання і спорту: [спец.] 24.00.01 «Олімпійськийіпрофесійнийспорт» / В. В. Ніколаєнко. – К., 2015. – 38 с.

10. Game plan: A strategy for delivering goverment's sport and physical activity objectives: A Joint DCMS // Strategy Unit Report December 2002. – 226 p.

11. Henwood D. Canadian Sport Centre Calgary:Perfomance and Profit / D. Henwood// IV Internatinal Forum on Elite Sport. – USA Colorado Springs, 2009. – 25 p.

12. Houlihan B. Modernization and Sport: The Reform of Sport England and UK Sport / B. Houlihan, M. Green. – Loughborough: School of Sport and Exercise Sciences Loughborough University, 2009. – 27 p.

Семенів Б.С[1]., Стахів М.М[1]., Ковбан О. Л[1]., Бенцак Л.І[2].
[1]Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького
[2]Львівський національний університет ім. І.Франка

ФІЗКУЛЬТУРНА ОСВІТА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ВЕТЕРИНАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ДО САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

В Україні здійснюється широкий комплекс заходів, що створюють необхідні умови праці та побуту, оздоровлення зовнішнього, в тому числі й виробничого, середовища, подальший розвиток охорони здоров'я. Разом з тим активність людини, засоби фізичної культури та спорту є важливими чинниками вдосконалення, зміцнення здоров'я, що в кінцевому підсумку підвищує творчу активність людини, її працездатність. Фізична культура — невід'ємна частина життя людини. Вона займає досить важливе місце в навчанні, роботі людей. Заняття фізичними вправами відіграють значну роль у працездатності членів суспільства, саме тому знання й уміння з фізичної культури повинні закладатися в освітніх установах різних рівнів поетапно. Метою фізичного виховання у навчальних закладах є сприяння підготовці гармонійно розвинених, висококваліфікованих фахівців. У процесі навчання з курсу фізичного виховання передбачається вирішення завдань: виховання у студентів високих моральних, вольових і фізичних якостей, готовності до високопродуктивної праці; збереження і зміцнення здоров'я, сприяння правильному формуванню й усебічному розвитку організму, підтримки високої працездатності упродовж усього періоду навчання, придбання студентами необхідних знань з основ теорії, методики й організації фізичного виховання і спортивного тренування, формування у студентів переконаності в необхідності регулярно займатися фізичною культурою і спортом.

Ключові слова: *фізична підготовка, зміст, теорія, методика, експерти, модель, студенти, заняття, педагогічний експеримент, фізичне виховання.*

Сэмэнив Б.С.,Стахив М.М., Ковбан О.Л., Бэнцак Л.И. Физкультурное образование, как средство формирования мотивации студентов ветеринарных специальностей к самостоятельным занятиям по физическому воспитанию. *В Украине осуществляется широкий комплекс мер, создающих необходимые условия труда и быта, оздоровления внешней среды, в том числе и производственного, дальнейшее развитие здравоохранения. Вместе с тем активность человека, средства физической культуры и спорта являються важными факторами совершенствования, укрепления здоровья, в конечном итоге повышает творческую активность человека, его работоспособность. Физическая культура – неотъемлемая часть жизни человека. Она занимает достаточно важное место в учебе, работе людей. Занятия физическими упражнениями играют значительную роль в работоспособности членов общества, именно потому знания и умения по физической культуре должны закладываться в образовательных учреждениях различных уровней поэтапно. Целью физического воспитания в учебных заведениях является содействие подготовке гармонически развитых, высококвалифицированных специалистов. В процессе обучения по курсу физического воспитания предусматривается решение задач: воспитание у студентов високих моральных, волевых и физических качеств, готовности к высокопроизводительному труду; сохранение и укрепление здоровья, содействие правильному формированию и всестороннему развитию организма, поддержания высокой работоспособности на протяжении всего периода обучения, приобретение студентами необходимых знаний по основам теории, методики и организации физического воспитания и спортивной тренировки, формирование у студентов убежденности в необходимости регулярно заниматься физической культурой и спортом.*